

אַלְדָּנוֹת

לַעֲדוֹתָנוּ שְׂפָתַי

פְּרֻשַׁת חַיֵּי שְׂפָרָה

הַסֵּדָה, אֲדִיוֹן רִי"ד

תַּפְלָה בַּמְתִּינּוֹת

נוהגים היו בחוץ לארץ, בתקופת החורף, ללכת לשוק בשעות הבקר ולקנות עצים להסקה מהגויים אשר הביאו מהכפרים או מיערות הסביבה. היו יהודים אשר באו תחלה לבית המדרש והתפללו תפלה חטופה, בהזדרזם להגיע לשוק מקדם ככל האפשר.

העיר על כך הרה"ק האהבת ישראל מוויניץ זיע"א ואמר: מוטב ללכת תחלה לשוק ולהזדרז בקניית עצים ולחשב כי צריך ללכת מהר להתפלל, מאשר ללכת לבית המדרש ולחטף מהר את התפלה כדי שישפיק בעוד מועד להגיע אל השוק ולקנות עצים.

רעיון דומה לזה אמר האהבת ישראל, בהזדמנות קודמת, בשנים שנהלה את ישיבתו הרמה בויזניץ, כאשר הבחין פעם בחבור שחטף את תפלתו, והכיר בו כי תאות האכילה גורמת לכך. סח לו האהבת ישראל: קח לך ריקני ואכל, ואל תתפון עליו בתפלה (קדוש ישראל ח"א פרק יד).

'עבד אברהם אנכי' - ולזה לא אוכל להתפלל במהירות

הרה"ק רבי אליעזר דוד מראדישיץ זיע"א אמר בשם זקננו הרה"ק רבי ישכר בער מראדישיץ זיע"א, על הפסוקים (בראשית כד לג-לד): 'וישם לפניו לאכל ויאמר לא אכל עד אם דברתי דברי ויאמר דבר. ויאמר עבד אברהם אנכי', שכאשר צוהו לאכל עדיו לא התפלל, וידוע שאליעזר עבד אברהם אשר חז"ל כתבו עליו שנקרא צדיק (ב"ר נט ח), וגם כתבו המשל בכל אשר לו שהיה שליט ביצרו כאברהם, ודאי היה מקים התורה ודקדוקי מצות כמו שהיה מרגל בבית אדונו אברהם, ובטח לא אכל קדם התפלה, מה שאדונו אברהם היה הראשון ממתקני התפלה. לכן כאשר הכינו לפניו הסעודה ובקשו ממנו שיאכל השיב להם תנאי: 'לא אכל עד אם דברתי דברי', הינו, עד שאתפלל מקדם. ויאמרו דברי, וכמה צריך לשהות על זה, תתפלל מהר ואכל

וקעד לבן. ויאמר עבד אברהם אנכי ולזה לא אוכל להתפלל במהירות רק במתינות ובהקנת הלב מקדם, כי כן ראיתי אצל אדוני אברהם (נפלאות הסבא קדישא ח"ב עמוד 60).

אמת בשדוכים

הרה"ק רבי יצחק מנחם מענדל מאלכסנדר זצ"ל הי"ד, אמר: לשדכן תאמין רק שני דברים: שלאדם זה יש בן ולאדם זה יש בת, ולא יותר (בישישים חכמה' עמוד רמג).

'שדכן' ראשי תבות - שקר דובר כסף נוטל

ספר הרה"ג מפאיע ז"ל שהחבר הראשון שלו באמעריקא היה הרה"ח ר' יוסף כ"ץ ז"ל שלמד עמו בכל לילה בבית המדרש, יום אחד קרא אותו הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זיע"א, ואמר לו: אני רואה שאתה חבר עם ר' יוסף, אולי תדבר אליו איזה שדוך, ואמר לו הרה"ק: איני מבקש ממך לחפש לו שדוך, רק אני אומר לך את מי שתציע לו, וכן הוה. ואמר לחברו ר' יוסף: כך וכך הציע לך הרבי, האם אתה מסכים לזה השדוך? והשיב לו, שצריך לשאל את אבותיו מקדם, וחזר הרה"ג מפאיע ואמר להרה"ק את מה שהשיב ר' יוסף.

השיב לו הדברי יואל שבנדאי בן הוא כדבריו, שצריך לשאל מקדם את אבותיו, ואחר כמה ימים באה תשובה מאבותיו שמצדם הם מסכימים להשדוך, ואמר לו שאת שאר החלקים כבר תעשה הרבנית ע"ה. עברו כמה ימים, וביום אחד כאשר הגיע לבית המדרש שמע שר' יוסף נעשה חתן. ויצאה קרא אותו הרה"ק מסאטמאר ונתן לו סכום של מאה וחמשים דולר ואמר לו, שזה שכר שדכנות. שאל אותו הרה"ג: הלא כמעט שלא עשיתי כלום לשדוך זה. אמר לו הרה"ק מסאטמאר: הלא העולם אומר ש'שדכן' ראשי תבות: שקר דובר כסף נוטל, אם תטל הכסף אז תהא 'שדכן' והכרתי כמה

קליקע אידן שהיו שדכנים, ואם לא תטל אז תהא רק 'שקר דובר' (שהוא ראשי תבות ש"ד) [אינת ורדים' גליון טז עמוד קעד].

הטעם שנכנס חיים לגן עדן

הרה"ק רבי אריה לייבוש מצאנו זמיראד זיע"א אמר: פתוב (ויקרא יא מד) 'והתקדשתם והייתם קדשים', שרק על ידי שהולכים עם קדשה, עם אמת שהיא יסוד הקדשה, אז באים להיות קדושים ולא על ידי דבר טמא, המקור של הס"מ, השקר. ומצינו רמז אצל עבדי אבות הוא דמסק אלעזר שמעיד עליו הכתוב (בראשית כד מוח) 'ואקד ואשתחוה לה' ואברך את ה' אלקי אדני אברהם אשר הנחני בדרך אמת לקחת את בת אחי ארני לבני', ששמח בלי גבול על שזכה שאפלו למצוה שעשה עבור ידידיו אברהם ויצחק הנחני בדרך אמת, ולא בדרך השדכנים לומר שקרים ולשנות בדבריהם. ואפשר שעל פו נכנס בחיים לגן עדן, שהוא ההפך מן דובר שקרים לא יפון נגד עיני (אריה שאג' מבוא האמת אות קג).

בזווגו של יצחק ורבקה לא היה צורך לשקר

הסביר הגאון רבי משה וולפסון: מתאמרא משמיה דהגאון רבי יעקב עמדין: 'שדכן' ראשי תבות: 'שקר דובר כסף נוטל', ונראה כננתו, כי למה מקבל ממון, הלא לא פעל כלום כנ"ל, שהרי הקב"ה מתעסק בזווגים, והענין נראה, כי שדוך ענין נשגב מאד ויש מקום לקטרוגים רח"ל, אשר מאי טעמא יש תיגרא בכנתה, ולכן מכרחים לתת איזה מתנה לס"מ שלא יקטרוג, וכעין שער לעזאזל, ועל זה משמש השדכן והוא אומר שקר, ונוטל שכרו עבור השקר.

ונראה שבזווגו של יצחק ורבקה שהיו שניהם שלמים בכל מיני שלמות לא היה מקום לקטרוג, ולא היה צורך לשקר, ולכן אמר ברוך ה' אלקי אדני אברהם אשר לא עזב חסדו ואמתו, ולא נודק לשליחות זה רק לצרכו שיצא לכלל ברוך (אמונת עתך' עמוד סא).

(מתוך הספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

חידון אַלְדָּנוֹת - נושא פרסים מיהם האב ובנו שמיתתם מזכר בפרשה?

פתרון החידה - פרשת ראה:

ש. אילו שני הרים שנמצאים בארץ ישראל מזכרים בפרשה זו?

ת. הר גריזים והר עיבל מזכרים בדברים יא כט.

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת ראה:
ה' ישראל כהן מבני ברק.

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו א"ה בגליונות הבאים

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה א"ה

על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".

את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לצייין "עבור חידון לנוער".

